

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 460, 04.10.2021
Sosiaali- ja terveyslautakunta, § 117, 15.09.2021
Elinvoima- ja osaamislautakunta, § 114, 15.09.2021

§ 460

**Valtuustoaloite kiintiöpakolaisten vastaanottamisen keskeyttämiseksi vuonna 2021 –
Veikko Vallin**

TRE:6144/04.00.01/2020

Kaupunginhallitus, 04.10.2021, § 460

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen, Taru Kuosmanen

Valmistelijan yhteystiedot

Kansainvälisen osaamisen palveluiden johtaja Mari Taverne, puh. 040 801 2686 ja palvelujohtaja Maritta Närhi, puh. 050 320 6325, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallinin valtuustoaloite ja siihen annetut elinvoima- ja osaamislautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Veikko Vallin, Mari Taverne, Maritta Närhi

Liitteet

1 Marika Puolimatkan eriävä mielipide
2 Valtuustoaloite

Sosiaali- ja terveyslautakunta, 15.09.2021, § 117

Valmistelijat / lisätiedot:
Maritta Närhi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Anniina Tirronen, Kehittämisohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Eriävä mielipide

Anni Molari ja Maria Nikupaavo ilmoittivat päätökseen eriävän mielipiteen.

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallinin valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Tampereen kaupunki keskeyttää kokonaan määräajaksi kiintiöpakolaisten vastaanottamisen. Aloitteen mukaan kiintiöpakolaisten vastaanoton keskeyttäminen hidastaisi haitallista eriytymiskehitystä paikallisesti ja lähettäisi samalla Suomen hallitukselle viestin toivotusta kehityssuunnasta.

Kiintiöpakolainen on henkilö, joka on joutunut lähtemään kotimaastaan tai maasta, jossa asuu pysyvästi, toiseen maahan. Lisäksi henkilö ei voi jäädä asumaan maahan, johon hän on paennut sekä lisäksi Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö UNHCR:n on tullut määritellä tämä henkilö pakolaiseksi. Kiintiöpakolaisten valinnan tekevät kansalliset viranomaiset haastattelujen perusteella. Tampereen kaupungin viranhaltijat osallistuvat valintamatkoihin.

Kiintiöpakolainen on statukseltaan erilainen henkilö kuin Suomesta kansainvälistä suojelua vasta hakeva turvapaikanhakija. Suomessa eduskunta päättää kansainvälisiin sopimuksiin pohjautuen, vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan. Kiintiössä valitut pakolaiset eivät asu vastaanottokeskuksessa ja odota ratkaisuja oleskelulupa-asiassaan, vaan he ovat pakolaiskiintiössä saaneet oleskeluluvan Suomeen ja muuttavat suoraan kuntaan asumaan. Pakolainen voi tulla Suomeen vasta, kun kuntapaikka ja asunto ovat löytyneet.

Kiintiöpakolaisten asuttamisessa on sitouduttu sosiaaliseen sekoittamiseen, mikä tarkoittaa, että kiintiöpakolaisia ei lähtökohtaisesti asuteta vain yhdelle asuinalueelle, vaan heille pyritään järjestämään tai etsimään asuntoja useilta eri asuinalueilta. Koska suurten perheasuntojen saatavuus on vähentynyt viime vuosina esimerkiksi siksi, että uusiin vuokrataloihin on rakennettu yhä pienempiä asuntoja, Tampere ilmoitti ELY-keskukselle ottavansa vuonna 2021 vastaan pienempiä perheitä (enintään 5 henkilöä/perhe). Tällä pyritään turvaamaan soveltuvien ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus eri puolilta kaupunkia. Kaupungin sisäistä muuttoliikettä ei tueta harkinnanvaraisella toimeentulotuella ilman, että muutolle on erityiset ja perustellut syyt. Näin pyritään samalla ehkäisemään sisäisen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

muuttoliikkeen kohdistumista tietyille ja samoille asuinalueille yhteiskunnan tuella. Pakolaiskorvamerkittyjä uusia asuntoja ei TVA ole hankkinut osaketaloista enää moniin vuosiin.

Jotta kiintiöpakolaiset eivät jäisi riippuvaisiksi sosiaaliturvasta, heillä on oikeus oleskelulupansa myötä ilmoittautua työttömiksi työnhakijoiksi Suomessa ja saada te-palveluja sekä tietyin edellytyksin työttömyysturvaa. Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa kaikki tamperelaiset työttömät ja työvoimapalveluissa olevat maahanmuuttajat kuuluvat kokeilun asiakaskohderyhmään ja saavat näin ollen työllistymistä edistävät palvelunsa kaupungilta. Kaupungin järjestämien te-palvelujen kautta pystytäänkin nyt edistämään entistä paremmin myös kiintiöpakolaisina kuntaan tulleiden työllistymistä ja kouluttautumista. Kotoutumiskoulutukset ja ammatillinen koulutus tukevat pakolaistaustaisten osaamisen kehittämistä.

Peruskoulutodistuksen puuttuessa aikuiselta kiintiöpakolaiselta, hänet ohjataan aikuisten perusopetuksen piiriin, jonka jälkeen opinnot usein jatkuvat ammatillisissa opinnoissa. Myös työvoiman ulkopuolisille (mm. kotiäidit, työkyvyttömät, eläkeläiset) järjestetään kotoutumisen tukea, esimerkiksi sosiaalisen kuntoutuksen ryhmiä yhteisinä myös valtaväestön kanssa. Näin tavoitellaan myös heidän integroitumistaan paikalliseen yhteisöön valtaväestön kanssa sekä tuetaan heidän kykyään toimia itsenäisesti toimivina kuntalaisina.

Kiintiöpakolaisesityksissä Tampereelle on painotettu lapsiperheitä ja muutoin erityisen haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä. Työkäiset kiintiöpakolaiset ja erityisesti heidän lapsensa ovat tulevaisuuden työvoimaa ja parantavat osaltaan huoltosuhdetta väestön ikääntyessä. Joukkoon on pyritty sisällyttämään myös niin kutsuttuja resurssihenkilöitä, joilla on merkitystä ryhmän kotoutumisessa. Kiintiöpakolaisten valinnassa on selvitetty, että kotoutumisen edellytykset ovat olemassa muun muassa koulutukseen ja työelämään suuntautumisen kannalta. Kiintiöpakolaisten Tampereelle vuodelle 2021 allokoitu määrä on pienentynyt aiemmasta, koska kuntapaikkoja on valtakunnallisesti paljon eri puolilla maata.

Vuodelle 2021 Tampere on sopinut ELY-keskuksen kanssa ottavansa vastaan 40 kiintiöpakolaista, joista 20 on kiireellisen sijoituksen tarpeessa olevia niin kutsuttuja hätätapauksia. Lisäksi uutena ryhmänä Tampere ottaa vastaan viisi alaikäistä turvapaikanhakijaa Välimeren alueelta kiintiöpakolaisten valintaprosessin puitteissa. Loput paikat (55) kaupungin 100 henkilön kiintiöstä pyritään täyttämään turvapaikanhaun kautta oleskeluluvan saaneista, jos heitä on kuntaan muuttamassa ja kuntasijoituksen edellytykset muutoin täyttyvät.

Tampereella ollaan lähiöohjelmien puitteissa kehittämässä alueellisia palveluja, joista esimerkkeinä voidaan mainita eteläisen alueen palvelukeskuksen perustaminen Peltolammin kylkeen sekä Tesoman kehittäminen. Lisäksi tulevaisuuden alueelliset sote-keskukset luovat vetovoimaisuutta eri alueita kohtaan, mikä helpottaa myös

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

pakolaistaustaisen väestön muuttamista tasaisemmin eri alueille. Lähiöiden vuokratulojen peruskorjausten valmistuminen voi myös olla vetovoimatekijä eri alueille muutolle.

Kiintiöpakolaisten vastaanotolle ja kotoutumisen tukemiselle erityisesti kuntaan muuton alkuvaiheessa on Tampereella jo pitkät ja eri toimijoiden kesken arvostusta saaneet perinteet. Kiintiöpakolaisille järjestetään yhteiskuntaorientaatiota, jolloin he saavat tietoa suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueista ja kunnan asukkaan oikeuksista ja velvollisuuksista. Lisäksi kiintiöpakolaisille järjestetään yhteistyössä evankelisluterilaisen seurakunnan tai SPR:n kanssa tukihenkilöitä tai ystäviä, mikä myös edistää heidän kotoutumistaan ja avaa näkymiä valtaväestön elämäntapoihin.

Tampereen kaupunki sai vuonna 2020 kiintiöpakolaisten ja kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja kotoutumisen edistämiseen tarkoitettua korvamerkittyä valtionosuusrahaa eli niin kutsuttua pakolaisten laskennallista rahoitusta noin kaksi milj. euroa sekä erityiskustannuskorvauksia 2,1 milj. euroa niiden pakolaisten osalta, joilla on erityisiä tarpeita sosiaali- ja terveystalouteen. Kaupunki saa myös vieraskielisten määrään perustuvaa yleiskatteellista valtionosuutta. Tämän lisäksi OKM, TEM ja STM myöntävät valtionavustuksia kaupungille mm. maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan, joka on työllistymistä ja koulutusta tukevaa palvelua sekä monikielinen neuvonta Mainion toimintaan ja maahanmuuttajien perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämiseen. Tarkastuslautakunta on tehnyt selvityksen maahanmuuttoon liittyvistä vuosittaisista rahoituksista, kaupungin tuloista ja menoista vuosilta 2017-2019 (Tampereen kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2019). Selvitykseen on kerätty eri yksiköiden tarkemmat palvelukohtaiset luvut kotouttamiseen liittyvistä tuloista ja menoista.

Maahanmuuttajataustainen väestö keskittyy Suomessa isoihin kaupunkeihin. Suurimmat keskittymät löytyvät Helsingin, Espoon, Vantaan, Tampereen ja Turun kaupungeista. Mikäli Tampere ei ottaisi vastaan kiintiöpakolaisia, merkittävä osuus valtionavustuksesta jäisi saamatta. Lakisääteinen palvelutuotanto kuitenkin tarvitaan, koska maahanmuuttajat suurelta osin muuttavat myöhemmin isoihin kaupunkeihin ja palveluista aiheutuvat kustannukset jäisivät kaupungin maksettavaksi.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kokouskäsitely

Anni Molari ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Maria Nikupaavo kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja Johanna Loukaskorpi totesi, että oli tehty kannatettu palautusehdotus, josta oli äänestettävä. Puheenjohtajan äänestysesitys:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Molarin palautusehdotuksen hyväksyminen JAA, asian käsittelyn jatkaminen EI. Äänestyksen tulos: palautusehdotus hylättiin äänin 2-12.

Liitteet

1 Liite Sotela 15.9.2021 Valtuustoaloite

Elinvoima- ja osaamislautakunta, 15.09.2021, § 114

Valmistelijat / lisätiedot:
Mari Taverne

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Regina Saari, Työllisyysjohtaja

Eriävä mielipide

Marika Puolimatka ilmoitti päätökseen eriävän mielipiteen, joka liitetään pöytäkirjalle.

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallinin valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Tampereen kaupunki keskeyttää kokonaan määräajaksi kiintiöpakolaisten vastaanottamisen. Aloitteen mukaan kiintiöpakolaisten vastaanoton keskeyttäminen hidastaisi haitallista eriytymiskehitystä paikallisesti ja lähettäisi samalla Suomen hallitukselle viestin toivotusta kehityssuunnasta.

Kiintiöpakolainen on henkilö, joka on joutunut lähtemään kotimaastaan tai maasta, jossa asuu pysyvästi, toiseen maahan. Lisäksi henkilö ei voi jäädä asumaan maahan, johon hän on paennut sekä lisäksi Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö UNHCR:n on tullut määritellä tämä henkilö pakolaiseksi. Kiintiöpakolaisten valinnan tekevät kansalliset viranomaiset haastattelujen perusteella. Tampereen kaupungin viranhaltijat osallistuvat valintamatkoihin.

Kiintiöpakolainen on statukseltaan erilainen henkilö kuin Suomesta kansainvälistä suojelua vasta hakeva turvapaikanhakija. Suomessa eduskunta päättää kansainvälisiin sopimuksiin pohjautuen, vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan. Kiintiössä valitut pakolaiset eivät asu vastaanottokeskuksessa ja odota ratkaisuja oleskelulupa-asiassaan, vaan he ovat pakolaiskiintiössä saaneet oleskeluluvan Suomeen ja muuttavat suoraan kuntaan asumaan. Pakolainen voi tulla Suomeen vasta, kun kuntapaikka ja asunto ovat löytyneet.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kiintiöpakolaisten asuttamisessa on sitouduttu sosiaaliseen sekoittamiseen, mikä tarkoittaa, että kiintiöpakolaisia ei lähtökohtaisesti asuteta vain yhdelle asuinalueelle, vaan heille pyritään järjestämään tai etsimään asuntoja useilta eri asuinalueilta. Koska suurten perheasuntojen saatavuus on vähentynyt viime vuosina esimerkiksi siksi, että uusiin vuokrataloihin on rakennettu yhä pienempiä asuntoja, Tampere ilmoitti ELY-keskukselle ottavansa vuonna 2021 vastaan pienempiä perheitä (enintään 5 henkilöä/perhe). Tällä pyritään turvaamaan soveltuvien ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus eri puolilta kaupunkia. Kaupungin sisäistä muuttoliikettä ei tueta harkinnanvaraisella toimeentulotuella ilman, että muutolle on erityiset ja perustellut syyt. Näin pyritään samalla ehkäisemään sisäisen muuttoliikkeen kohdistumista tietyille ja samoille asuinalueille yhteiskunnan tuella. Pakolaiskorvamerkittyjä uusia asuntoja ei TVA ole hankkinut osaketaloista enää moniin vuosiin.

Jotta kiintiöpakolaiset eivät jäisi riippuvaisiksi sosiaaliturvasta, heillä on oikeus oleskelulupansa myötä ilmoittautua työttömiksi työnhakijoiksi Suomessa ja saada te-palveluja sekä tietyin edellytyksin työttömyysturvaa. Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa kaikki tamperelaiset työttömät ja työvoimapalveluissa olevat maahanmuuttajat kuuluvat kokeilun asiakaskohderyhmään ja saavat näin ollen työllistymistä edistävät palvelunsa kaupungilta. Kaupungin järjestämien te-palvelujen kautta pystytäänkin nyt edistämään entistä paremmin myös kiintiöpakolaisina kuntaan tulleiden työllistymistä ja kouluttautumista. Kotoutumiskoulutukset ja ammatillinen koulutus tukevat pakolaistaustaisten osaamisen kehittämistä.

Peruskoulutodistuksen puuttuessa aikuiselta kiintiöpakolaiselta, hänet ohjataan aikuisten perusopetuksen piiriin, jonka jälkeen opinnot usein jatkuvat ammatillisissa opinnoissa. Myös työvoiman ulkopuolisille (mm. kotiäidit, työkyvyttömät, eläkeläiset) järjestetään kotoutumisen tukea, esimerkiksi sosiaalisen kuntoutuksen ryhmiä yhteisinä myös valtaväestön kanssa. Näin tavoitellaan myös heidän integroitumistaan paikalliseen yhteisöön valtaväestön kanssa sekä tuetaan heidän kykyään toimia itsenäisesti toimivina kuntalaisina.

Kiintiöpakolaisesityksissä Tampereelle on painotettu lapsiperheitä ja muutoin erityisen haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä. Työikäiset kiintiöpakolaiset ja erityisesti heidän lapsensa ovat tulevaisuuden työvoimaa ja parantavat osaltaan huoltosuhdetta väestön ikääntyessä. Joukkoon on pyritty sisällyttämään myös niin kutsuttuja resurssihenkilöitä, joilla on merkitystä ryhmän kotoutumisessa. Kiintiöpakolaisten valinnassa on selvitetty, että kotoutumisen edellytykset ovat olemassa muun muassa koulutukseen ja työelämään suuntautumisen kannalta. Kiintiöpakolaisten Tampereelle vuodelle 2021 allokoitu määrä on pienentynyt aiemmasta, koska kuntapaikkoja on valtakunnallisesti paljon eri puolilla maata.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Vuodelle 2021 Tampere on sopinut ELY-keskuksen kanssa ottavansa vastaan 40 kiintiöpakolaista, joista 20 on kiireellisen sijoituksen tarpeessa olevia niin kutsuttuja hätätapauksia. Lisäksi uutena ryhmänä Tampere ottaa vastaan viisi alaikäistä turvapaikanhakijaa Välimeren alueelta kiintiöpakolaisten valintaprosessin puitteissa. Loput paikat (55) kaupungin 100 henkilön kiintiöstä pyritään täyttämään turvapaikanhaun kautta oleskeluluvan saaneista, jos heitä on kuntaan muuttamassa ja kuntasijoituksen edellytykset muutoin täyttyvät.

Tampereella ollaan lähiöohjelmien puitteissa kehittämässä alueellisia palveluja, joista esimerkkeinä voidaan mainita eteläisen alueen palvelukeskuksen perustaminen Peltolammin kylkeen sekä Tesoman kehittäminen. Lisäksi tulevaisuuden alueelliset sote-keskukset luovat vetovoimaisuutta eri alueita kohtaan, mikä helpottaa myös pakolaistaustaisen väestön muuttamista tasaisemmin eri alueille. Lähiöiden vuokratalojen peruskorjausten valmistuminen voi myös olla vetovoimatekijä eri alueille muutolle.

Kiintiöpakolaisten vastaanotolle ja kotoutumisen tukemiselle erityisesti kuntaan muuton alkuvaiheessa on Tampereella jo pitkät ja eri toimijoiden kesken arvostusta saaneet perinteet. Kiintiöpakolaisille järjestetään yhteiskuntaorientaatiota, jolloin he saavat tietoa suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueista ja kunnan asukkaan oikeuksista ja velvollisuuksista. Lisäksi kiintiöpakolaisille järjestetään yhteistyössä evankelisluterilaisen seurakunnan tai SPR:n kanssa tukihenkilöitä tai ystäviä, mikä myös edistää heidän kotoutumistaan ja avaa näkymiä valtaväestön elämäntapoihin.

Tampereen kaupunki sai vuonna 2020 kiintiöpakolaisten ja kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja kotoutumisen edistämiseen tarkoitettua korvamerkittyä valtionosuusrahaa eli niin kutsuttua pakolaisten laskennallista rahoitusta noin kaksi milj. euroa sekä erityiskustannuskorvauksia 2,1 milj. euroa niiden pakolaisten osalta, joilla on erityisiä tarpeita sosiaali- ja terveystalouteen. Kaupunki saa myös vieraskielisten määrään perustuvaa yleiskatteellista valtionosuutta. Tämän lisäksi OKM, TEM ja STM myöntävät valtionavustuksia kaupungille mm. maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan, joka on työllistymistä ja koulutusta tukevaa palvelua sekä monikielinen neuvonta Mainion toimintaan ja maahanmuuttajien perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestämiseen. Tarkastuslautakunta on tehnyt selvityksen maahanmuuttoon liittyvistä vuosittaisista rahoituksista, kaupungin tuloista ja menoista vuosilta 2017-2019 (Tampereen kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2019). Selvitykseen on kerätty eri yksiköiden tarkemmat palvelukohtaiset luvut kotouttamiseen liittyvistä tuloista ja menoista.

Maahanmuuttajataustainen väestö keskittyy Suomessa isoihin kaupunkeihin. Suurimmat keskittymät löytyvät Helsingin, Espoon,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Vantaan, Tampereen ja Turun kaupungeista. Mikäli Tampere ei ottaisi vastaan kiintiöpakolaisia, merkittävä osuus valtionavustuksesta jäisi saamatta. Lakisääteinen palvelutuotanto kuitenkin tarvitaan, koska maahanmuuttajat suurelta osin muuttavat myöhemmin isoihin kaupunkeihin ja palveluista aiheutuvat kustannukset jäisivät kaupungin maksettavaksi.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kokouskäsitely

Marika Puolimatka ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteluun. Koska ehdotusta ei kannatettu se raukesi.

Mari Taverne oli läsnä kokouksessa ja poistui kokouksesta päätöksen jälkeen.

Liitteet

- 1 Liite Elosa 15.9.2021 Valtuustoaloite
- 2 Marika Puolimatkan eriävä mielipide

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§460

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)